Anteckningar om svenska skalbaggar. I.

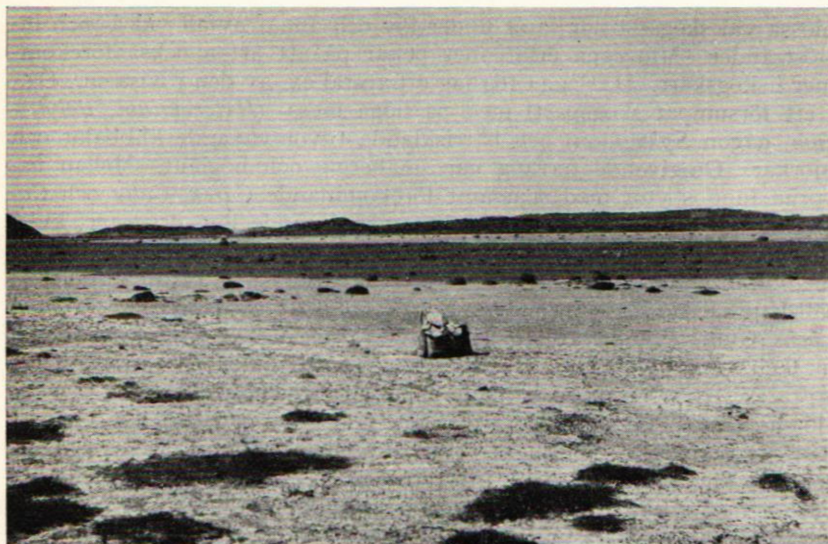
Av

THURE PALM.

I det följande har jag från de senaste årens insamlingar sammanfört en del strödda skalbaggsfynd, som ur olika synpunkter torde erbjuda något nytt av intresse och ej i annat sammanhang bekantgjorts. I främsta rummet avser publiceringen av fynden att belysa vissa mindre väl kända arters levnadsförhållanden.

Carabus arvensis Hrbst. — Om denna arts förekomstsätt hos oss äro uppgifterna rätt sparsamma och ofullständiga. Ett 10-tal ex. av arten har jag tagit i Kisa sn. i Ög., varest den uppträdde på två lokaler av något olika typ. Den ena utgjordes av en myllrik, skuggig dalsänka med asp, hassel, ek, björk och någon gran i bergig skogsterräng och den andra av mera öppen, delvis ängsartad, sandig löv- och barrskogsmark. På båda platserna uppehöllo sig djuren under stenar, barkstycken och på marken liggande virke. Vid i närheten liggande åkrar syntes arten däremot ej förekomma. I Nordtyskland (Rostocktrakten) har jag i stort antal funnit *C. arvensis* på tallhedarna, men ej heller där på odlad jord såsom man på grund av artnamnet eljest kunde tro, att den företrädesvis skulle leva.

Dyschirius impunctipennis Daws. — Ög. Malexanders sn. d. $^{15}/_{7}$ 34 1 ex. vid sjön Örn på grovsandig, flack strand i sällskap med *Omophron limbatum* F., *Bledius talpa* Gyll., *arenarius* Payk. och *terebrans* Schdte. — Arten är i vårt land förut endast anträffad vid havskusten, varför det var ganska förvånande att finna den vid en insjöstrand c:a 80 km. fågelvägen från Östersjön. Även i de salina biotoperna lever *impunctipennis* typiskt tillsammans med *Bledius arenarius*, som den förföljer och livnär sig av. Th. v. Lengerken (Die Salzkäfer der Nord- und Ostseeküste, Leipzig 1929) och andra tyska forskare anse *D. impunctipennis* höra till halobionterna. Att arten för sin existens är beroende av en viss salthalt i marken har emellertid bestritts av finska forskare (Håkan Lindberg, Krogerus), som i Finland och Lettland funnit den även inuti landet. Deras uppfattning bestyrkes alltså nu också av det svenska inlandsfyndet. I Kisa sn., ej långt från sjön Örn, anträffades även en annan havskustform, nämligen *Corticaria crenulata* Gyll. i 1 ex. (det. A. Strand).

Havsvik vid Valda Sandö, n. Halland. Karaktärsdjur på stranden äro särskilt *Bledius furcatus* Ol., *B. diota* Schdte och *Dyschirius salinus* Schaum. Foto: förf. d. $^{29}/_{5}$ 1935.

Dyschirius chalceus Er. tillhör den grupp havsstrandskalbaggar av utpräglat halobiont typ, som på halvön Skallingen vid Esbjerg ingående studerats av d:r Ellinor Larsen (Biol. Studien über die tunnelgrabenden Käfer auf Skallingen, Köbenhavn 1936). Ett par äldre svenska fynd av arten äro kända utan att det av dem framgått, huru den hos oss egentligen lever. D. $^{29}/_{5}$ 35 tillvaratog jag 1 ex. av arten på Valda Sandö i n. Halland vid mynningen av en *Bledius furcatus* Ol.-gång. I Danmark är den just iakttagen som rovdjur på *B. furcatus* och *B. diota* Schdte. (även *B. spectabilis* Kr.), vilka voro ytterst allmänna på Hallands-lokalen. Denna, som förut beskrivits av E. Sandin (Ent. Tidskr. 1911, p. 50—52) och som torde vara ganska unik för svenska förhållanden och ej så litet påminna om de västjylländska ståndorterna, utgöres av en vidsträckt, flack, något lerhaltig och nästan vegetationsfri sandstrand med kringströdda större stenar, vilken tidvis översvämmas av havet. Mycket påfallande var det att se hurusom Bledierna huvudsakligen slagit till i de lägre partierna av stranden, vilka oftast översköljas av det salta havsvattnet. Jorden var där täckt av en tunn saltskorpa. Enligt Sandins observationer flytta djuren vid översvämningarna ej från platsen och taga ej den minsta skada av att havet en längre tid står över deras bostäder.

Trechus rivularis Gyll. synes hos oss tidigare mest vara tagen i vit-

mossa vid skogstjärnar samt under löv och annat avfall vid å- och insjöstränder. Min egen erfarenhet pekar på att arten också förekommer i skogskärr. D. $^{13}/_{7}$ 34 tog jag ett 10-tal ex. av den i Kisa sn., Ög., i ett försumpat skogsparti med på höga moss- (*Hylocomium*, *Polytricum*, någon *Sphagnum*) och bärrisklädda tuvor växande klibbalar och björkar. Omgivande terräng var småbergig och högländt. Mellan tuvorna funnos ytor med sparsamt förekommande *Carex*, *Calla* och *Comarum* samt i bottnen aldy, täckt av multnande löv, örtrester, kvistar o. a. avfall. Kärret var vid undersökningstillfället ännu fuktigt men utan öppna vattenytor. Ex. levde djupt ned bland avfallet, i sällskap med *Leistus rufescens* F., *Platynus obscurus* Hbst., *Agonum livens* Gyll., *Patrobus assimilis* Chaud., *Europhilus fuliginosus* Panz. m. fl. — D. $^{30}/_{6}$ 36 fann jag tillsammans med d:r C. H. Lindroth ett 20-tal ex. av arten på en liknande lokal å Storgölens kronopark i Ovansjö sn., Gestr. Den förekom också där under löv o. a. avfall i skuggigt läge på försumpad skogsmark i sänkor mellan bergåsar. Dessa sänkor, som äro bevuxna med gråal, björk och gran, stå under våren ± under vatten men torka på sommaren successivt ut.

Bradycellus Csikii Laczó och *B. harpalinus* Serv. förekommo i sällskap vid Lomma, Sk., där jag d. $^{17}/_{8}$ 36 fångade några ex. av dem vid kvällshåvning på sandfälten, dock endast där lövbuskar och tallar växte i glesa bestånd.

Amara montivaga Strm. — Av denna till vårt land sannolikt först på senare år invandrade art fann jag d. $^{27}/_{7}$ 36 talrika ex. på Billingen vid Broddetorp i Vg. Den levde där under flata stenar på grus vid kanten av ett kalkbrott. Vegetationen på platsen var så gott som ingen, och stenarna voro starkt uppvärmda av solen. Av Carabider anträffades tillsammans med *montivaga Harpalus aeneus* F., *Synuchus nivalis* Panz. och *Olistophus rotundatus* Payk. En del av exemplaren voro nykläckta.

Amara curta Dej. har utanför min bostad i Grönsinka ett tillhåll, där den år efter år regelbundet kan fångas, stundom i rätt stort antal. Arten lever i gruset invid stenfoten till en mot söder vettande husvägg, där ettårig vallmo brukar utsås. På dagen kan den sökas bland växtrötterna eller under vissnade delar av vallmon. Talrikast förekommer den vår och höst, men enstaka ex. ha iakttagits även under högsommaren. Övervintringen — som imago — äger rum på samma plats.

Amara fusca Dej., som förut varit känd från Ven och Kåseberga i Sk., erhölls d. $^{17}/_{8}$ 36 i 3 ex. på en tredje skånsk lokal, nämligen vid Lomma, där djuren levde djupt nedgrävda i sanden vid rötterna av *Artemisia campestris* på en av lertagets sydslänter.

Haliplus lineolatus Mannh., Falkenstr. (= *Wehnckei* Gerh.) torde vara en av våra sällsyntaste Haliplider, och det enda som förut meddelats om artens levnadssätt hos oss, är G. Falkenströms fynd i Stockholmstrakten av en hona i en kvarnbäcksgöl. Den $^{7}/_{6}$ 41 lyckades

jag fånga 2 ♂♂ 2 ♀♀ av arten vid Degeberga, Sk., i en bäck med sandbotten och klart, sakta framflytande vatten. Den levde där i sällskap med *Deronectes rivalis* Gyll. (talr.) och *Haliplus lineatocollis* Marsh. Av intresse är vidare att nämna, att C. G. Thomson besökte samma bäck år 1866 och då tog, enligt en publicerad beskrivning över resan, på ungefär samma plats de båda sistnämnda arterna men däremot ej *H. lineolatus*.

Coelambus confluens F. har jag under min samlarverksamhet blott funnit på två lokaler, men där i stor mängd. Den ena var en på havsstranden vid Valda Sandö, Hall. ($^{28}/_{9}$ 38), för kreaturen uppgrävd vattengrop med lerslam i bottnen och den andra ett fotsdjupt, igenslammat lerdike med nästan stillastående vatten i ett av lertagen vid Lomma, Sk. ($^{30}/_{9}$ 38). Vattnet var på båda ställena sött och nästan utan vegetation.

Corylophus cassidoides Marsh. — Om denna arts levnadssätt i Danmark skriver A. West (Ent. Medd. 1940, B. XXI, H. 1, p. 111): »Selskabelig i henraadnende Plantedele isaer på lettere, solaaben Bund». Så har jag tagit arten på Ven, Sk., men den synes hos oss även kunna uppträda på ett helt annat sätt, nämligen som sumpdjur. D. $^{13}/_{6}$ 41 fann jag arten talrikt i Balkåkra, Sk., genom att under vatten trampa ned gungfly med mycket rik vegetation vid kanten av en damm i bokskog.

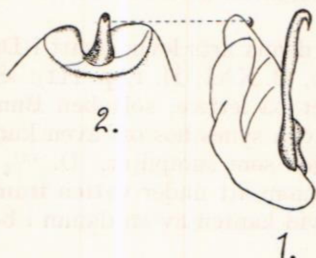
Acrotrichis Chevrolati Allib. — Enligt O. Renkonen (Ann. Ent. Fenn. 1939, p. 188) är intet känt om denna sällsynta arts ekologi. Jag har tagit den i 1 ex. d. $^{1}/_{5}$ 34 Ög. Alvastra i uppskyl vid Vätternstranden och i 2 ex. d. $^{2}/_{7}$ 41 Gstr. Grönsinka i gräskompost; på den senare lokalen tillsammans med *Millidium minutissimum* Ljung. (allm.), *Nephanes Titan* Newm. (allm.), *Medon ochraceus* Grav. (allm.), *Philonthus rectangulus* Sharp, *Oligota inflata* Mannh., *Barypithes mollicomus* Ahr. m. fl.

Trogophloeus impressus Boisd. — 3 ex. togos d. $^{18}/_{7}$ 40 vid Bosjökloster, Sk., på av mossor, löv och lerslam bildat gungfly vid kanten av en liten damm i lövskog. I samma biocönos levde bl. a. *Atheta clancula* Er. (ej sälls.) och *malleus* Joy.

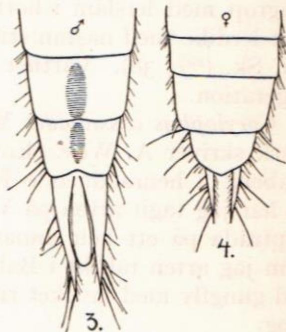
Trogophloeus gracilis Mannh. — D. $^{16}/_{7}$ 40 fann jag på skånska slätten nära Marieholm en slamsandlokal vid Saxån, där denna art förekom rätt talrikt (över 20 ex.) i sällskap med *Dyschirius aeneus* Dej., *Bledius opacus* Block, *Trogophloeus pusillus* Grav. (allm.), *Platystethus cornutus* Grav. (allm.), *Tachyusa umbratica* Er. och *coarctata* Er. (allm.), *Ilyobates subopacus* Palm o. a. Djuren uppehöllo sig i sandens ytlager och kommo ej till synes, förrän dessa övergjutits med vatten eller lätt tilltrampats.

Stenus. — Några i grannländerna nyligen beskrivna Stenus-arters förekomst och levnadssätt äro hos oss ännu relativt okända, varför jag vill meddela några erfarenheter om dessa arter ur egen samlarverk-

samhet. — *S. confusoides* Renkonen -Nb. Råneå 1 ♂ i kärr med rik vegetation; Nb. Persöfjärden 1 ♂ vid sumpig sjöstrand; Vb. Kusfors 1 ♀ vid sumpig åkant; samtliga dessa ex. tagna i början av juni 1930; och Vrml. Fastnäs d. $^{10}/_{6}$ 30 1 ♂ i *Sphagnum-Carex*-gungfly vid en skogstjärn. — Den närstående arten *S. confusus* J. Sahlb. har jag från liknande lokaler i Nb. Karungi, Ö. Torneå och Ö. Kalix; på den sistnämnda platsen förekom *confusus* talrikt i den pösande *Lemna*-mattan vid kanten av en damm med rik växtlighet. — *S. Strandi* Benick — Från Nb. Älvsbyn och Jmt. Frostvikens sn. av Lindroth, Jansson och mig publicerade »*ruralis* Er.» äro samtliga *Strandi*. — *S. pseudopubescens* A. Strand har varit förväxlad med *pubescens* Steph., av vilken jag icke äger svenska ex. *Pseudopubescens* har jag däremot från ett 20-tal lokaler i olika delar av landet, från Sk. i söder till Nb. i norr.

Aedeagus hos *Lathrobium gracile* Hampe. 1. från sidan, 2. med detaljritning av det kloliknande bihanget.

Sterniternas sekundära könskännetecken hos *Lathrobium gracile* Hampe, 3. De bakre ventralsegmenten hos ♂. 4. De bakre dorsalsegmenten hos ♀.

Medon apicalis Kr. — Av denna sällsynta art tog jag d. $^{18}/_{7}$ 40 vid Bosjökloster, Sk., 1 ex. i en fuktig lövhög på en gräsplan i parken. Högen var mycket varm i de inre delarna, varur ex. sållades.

Lathrobium gracile Hampe. — I Ent. Tidskr. 1934, p. 144—145, har jag meddelat fynd av denna art vid en *Sphagnum*-tjärn i Ög. Ej mindre än 47 ex. tillvaratogos, vilka samtliga voro ♀♀. Vid efterforskning av arten i Grönsinka-trakten har den befunnits förekomma vid så gott som samtliga undersökta *Sphagnum*-tjärnar (ett 10-tal), såväl ute på vidsträckta kala mossar som i barrskogen, och ofta i rätt stort antal. Den lever i gungflyet närmast vattenkanten, särskilt där *Carex* växer, oftast i sällskap med andra *Lathrobium*-arter, *Acylophorus Wagenschieberi* Kiesw., *Tachyporus transversalis* Grav. o. a. sumpdjur. På dessa nya lokaler har jag också funnit ♂♂, vilka emellertid äro långt sällsyntare än ♀♀. — Enär ♂ av *gracile* ej förut synes vara känd eller be-

skriven, lämnas i anslutning till O. Renkonens avbildningar av *L. quadratum* Payk., *terminatum* Payk. och *fennicum* Renkonen i Ann. Ent. Fenn. 1938, p. 172—173, här teckningar av ♂:s genitalorgan och sekundära könskaraktärer, ävensom av ♀:s sista dorsalsegment (fig. 1—4). *Gracile* är på dessa karaktärer lätt skild från de övriga närstående arterna.

Achenium humile Nicol. hör till ett släkte, som särskilt är utbrett vid Medelhavets kuster och som i Norden endast är representerat av denna ytterst sällsynta art. D. 17/7 36 fann jag ett ex. vid Lomma i Skåne i bottnen av en av lergroparna, ej långt från havsstranden. Det uppehöll sig där under en trästock på den sprickiga, nästan vegetationsfria lerjorden, som här och var fuktades av framträngande grundvatten. På samma ståndort har jag bl. a. funnit *Nebria livida* L., *Bembidion lunatum* Dft., *Chlaenius vestitus* Payk., *Amara convexiuscula* Marsh., *Acupalpus meridianus* L. och *Anthracus consputus* Dft. Mycket vanlig på lokalen är *Amara plebeja* Gyll.

Philonthus addendus Sharp, som i nordiska skalbaggskatalogen endast är upptagen från Gotska Sandön, torde hos oss vara förbisedd och sammanblandad med *politus* L. I min egen samling har jag arten från Sk. Lund, Ög. Ombergs-trakten (5 lokaler), Vrml. Skoghall och Nb. Karungi. Den har samma levnadssätt som *politus* och förekommer vid ruttnande djur- och växtämnen, i spillning, vid trädsaft etc.

Neobisnius villosulus Steph. fann jag i stort antal d. 17/6 41 på fuktiga slamsandbankar vid Sege å i Nordanå sn. sv. om Lund. Ån rinner där fram i typiskt slättlandskap och har rik vegetation vid kanterna. Arten tillhör samma biocönos som *Gnypeta*- och *Tachyusa*-arterna, *Philonthus atratus* Garv. m. fl.

Quedius semiaeneus Steph. hör till de skalbaggar, som leva på torra gräs- och allvarsmarker, gärna i närheten av havet. Så fann jag 2 ex. d. 30/5 35 på Öckerö i bohuslänska skärgården, varest djuren uppehöllo sig under stenar i sällskap med *Nebria salina* Frm., *Cymindis angularis* Gyll., *Atheta caesula* Grav., *Oxypoda togata* Er. och *abdominalis* Mannh., och ett annat d. 28/4 37 under likartade förhållanden vid Valda Sandö i n. Halland.

Bolitochara Mulsanti Sharp förekommer enligt min erfarenhet icke såsom den vanliga *B. lunulata* Payk. i skivsvampar utan lever i ruttna, svampiga stubbar eller i på marken liggande, starkt förmultnat virke av gran, tall eller björk, som har splintytan överväxt av fuktiga porsvampar. På detta sätt har jag flera gånger tagit arten i antal, oftast i fuktiga skugglägen i skogen.

Atheta (*Parameotica*) *complana* Mannh. har hos oss varit förväxlad med *A. Britteni* Joy, och de flesta landskapsuppgifterna om *complana* i nya skalbaggskatalogen äro säkerligen att hänföra till *A. Britteni* Jay. Av den äkta *complana* äger jag endast 1 ex. (det. L. Brundin), som fångats genom håvning d. 4/6 33 på sandstrand vid Klarälven nära Karlstad.

Atheta (*Hypatheta*) *aquatilis* Thoms. förekom d. 3/6 35 i antal vid Suseån, Skrea sn., Hall., i en biotop, som även i övrigt utmärktes av en intressant fauna. Ån hade ett stycke från mynningen i havet grävt ned sig mellan sandfälten och omgavs i sänkan av kärrartad mark med klibbal, hägg, brakved, hagtorn, björnbär, rosor etc. Vid foten av strandbrinken sipprade källvatten fram, och där hade en yppig vegetation av särskilt ormbunkar och luckra mossor utvecklat sig. Genom sållning av förnan och nedtryckning av mosstäcket under vatten erhöllos utom *Atheta aquatilis* bl. a.: *Leistus rufescens* F. (allm.), *Anacaena globulus* Payk. (allm.), *Hydraena Britteni* Joy, *Olophrum fuscum* Grav., *Lesteva Heeri* Fauv., *L. longelytrata* Goeze (allm.), *Lathrimaeum unicolor* Mrsh., *Stenus nitidiusculus* Steph. (ej sälls.), *Quedius mauro-rufus* Grav. (talr.), *Mycetoporus clavicornis* Steph., *Conosoma immaculatum* Steph., *Myllaena brevicornis* Matth. (allm.), *Encephalus complicans* Westw., *Ilyobates nigricollis* Payk. och *Scaphidema metallicum* F.

Stichoglossa corticina Er. — Sk. Skanörs ljung d. 23/7 40 ♂♀ vid sållning av vissnat gräs, moss- och ljungrester på tångvall. — Sk. Ivötrakten (Vångaberget) d. 2/6 41 1 ex. bland träsplitter på savande björkstubbe i beteshage.

Deubelia picina Aubé –Sk. Knäbäck d. 8/6 41 1 ex. bland detritus vid mynningen i havet av en liten bäck, omgiven av sandmark med ställvis små sumpiga partier. I samlingen har jag ännu 1 ex. av den sällsynta arten, taget av d:r C. H. Lindroth i Dorotea, Lpl. d. 23/7 36.

Chilopora rubicunda Er. fann jag i rätt talrika ex. d. 2/6 35 i en grusgrop vid Falkenberg. Arten förekom inom ett mycket begränsat område, där marken utgjordes av sparsamt gräsbevuxen lersand, som fuktats av framsipprande grundvatten. Skalbaggarna dolde sig i sprickor i jorden men tvingades fram vid vattenbegjutning jämte *Bledius opacus* Block., *fracticornis* Payk. och *terebrans* Schdte o. a., vilka likaledes funnos talrikt på platsen.

Dasyglossa prospera Kr. är en art, som särskilt håller till under sälglöv vid sandiga älv- och sjöstränder, där den på våren ofta är allmän. Så har jag anträffat arten på många lokaler vid de norr- och mellansvenska älvarna. Överraskande var därför att d. 28/4 37 finna 2 ex. av *D. prospera* under hassellöv i en beteshage vid Dagsnäs på västgötaslätten, vilket är artens hittills kända sydligaste svenska fyndort.

Oxypoda exigua Er. insamlades i stort antal d. 28/4 37 på Valda Sandö i n. Halland, där den förekom tillsammans med den på platsen likaledes talrika *Tachyporus tersus* Er. på fuktig, gräsklädd sandmark vid havsstranden. De flesta ex. erhöllos vid sållning av driftrand (sjögräs, mossa, gammal kreatursspillning o. d.), men djuren kunde också tagas vid växtrötter på marskängarna, där de nog egentligen hörde hemma. På liknande havsstrandlokaler har jag funnit arten i Falkenbergstrakten och i Gårdsby sn. på Öland. Inuti landet har jag

anträffat den i gräsklädda sandhålor vid sjöarna Tåkern (Ög.) och Rossen (Dlr. By sn.) samt under löv på slamsand vid Skäralidsbäcken (Sk. Söderåsen).

Oxypoda vittata Märkel iakttogs d. $^{18}/_{7}$ 34 i Kisa sn., Ög., i bortåt 30-talet ex. vid basen av en gammal ihålig ek, bebodd av *Lasius fuliginosus*. Skalbaggarna uppehöllo sig jämte *Zyras cognatus* Märkel, *funestus* Grav., *laticollis* Märkel och *lugens* Grav. företrädesvis vid den yttre ingången till myrkolonien, dolda under torra löv, gräsrester o. d.

Claviger longicornis Mull., den största och sällsyntaste av våra båda *Claviger*-arter, fann jag i åtskilliga ex. d. $^{6}/_{6}$ 41 under stenar hos *Lasius umbratus* på Fjälkinge backe nära Kristianstad. Skalbaggarna voro ytterst svåra att upptäcka på grund av likhet med värdmyrorna, som, då stenarna lyftes, snabbt försökte draga i väg med sina skyddslingar för att i de underjordiska gångarna bringa dem i säkerhet.

Abraeus globulus Creutz. upptäcktes av Tord Nyholm på Ivö i Sk. sommaren 1940. I början av juni 1941, då jag besökte ön, var den där ytterst allmän i torkande ko- och hästspillning. Litet senare tog jag arten även på andra skånska lokaler, nämligen i Oppmanna sn. på savande björkstubbe under av saften fuktade träsplitter, på Fjälkinge backe i fårspillning och vid Yngsjö i kospillning. Arten förefaller att först på senare tid, måhända till följd av de varma somrarna, ha utbrett sig till och inom Skåne, där den, som nyss nämnts, varit okänd ända till år 1940. I det entomologiskt väl genomforskade Danmark ha endast 3 ex. anträffats (på Fyen år 1896). Invandringen till nordöstra Skåne kan väl därför knappast ha skett från de danska öarna utan måste snarare ha ägt rum österifrån från Ölands värmeområden, där arten länge varit känd och där Mjöberg år 1902 fann den talrikt vid Vipetorp. — Våra båda övriga *Abraeus*-arter hittas aldrig i spillning utan i murkna lövträdsstammar.

Carcinops 14-striata Steph. — Denna art, som jag först påträffat i ett duvhökbo (Ent. Tidskr., 937, p. 16—17), har senare återfunnits i ett bivråkbo (Dlr. Byvalla d. $^{21}/_{8}$ 37, 7 ex.) samt i gräskompost (Sk. Alnarp d. $^{15}/_{7}$ 40, 5 ex.).

Cantharis lateralis L. har, såvitt jag vet, förut endast tagits vid Malmö för många år sedan. D. $^{22}/_{6}$ 41 håvade jag ett 15-tal ex. av arten i lergroparna vid Lomma, Sk., där de dels slagit till på *Phragmites*, dels på den xerofila vegetationen.

Haplocnemus pini Redtb. — Ög. Kisa sn. (Örneström) d. $^{5}/_{7}$ 34 1 ex. flygande i bäckravin med ek, asp, hassel, björk o. a. lövskog i blandning med tall och gran. På samma lokal togs 1 ex. av *Hypocoelus procerulus* Mannh. på gran, 2 ex. ($^{10}/_{7}$) av *Agrilus laticornis* Ill. på stubbskott av ek och 1 ex. ($^{23}/_{6}$) av *Agrilus Roberti* Chevr. på rotskott av asp.

Ischnodes sanguinicollis Panz. torde med de gamla murkna lövträdens försvinnande bli allt sällsyntare både hos oss och i utlandet.

Ihålig almstubbe vid Örup i s. Skåne — boplats för *Ischnodes sanguinicollis* Panz. — Foto: förf. d. $^{10}/_{6}$ 1941.

Två svenska ex. från Skåne äro förut kända, varav det ena tagits av C. G. Thomson vid Kiviks Esperöd i en gammal lönnstubbe för snart hundra år sedan och det andra av P. Benander d. $^{21}/_{4}$ 1916 vid Örup i en murken almgren (Opusc. Ent. 1941, p. 12). Det sistnämnda fyndet, som alltså visade att knäpparen fortfarande lever kvar i den gamla almskogen vid Örup, föranledde mig att sommaren 1941 ($^{10}/_{6}$) fara dit för att leta efter arten. Efterforskningarna lyckades såtillvida att jag efter dagslångt sökande slutligen fann ett fullbildat ex. av densamma i en ihålig, barkfallen, fyra meter hög och mycket grov almstubbe, som stod soligt till i en lucka av almskogen. Stubbens vedskal var utvändigt mycket hårt men hade på insidan ett decimetertjockt skikt av mer eller mindre förmultnad rötved, i vilken bl. a. *Rhyncolus Thomsoni* Grill, *Abraeus globosus* Hoffm. och larver till *Mycetochara axillaris* Payk. levde. *Ischnodes*-ex. befann sig längst ned i denna ved, där den nära markytan ännu var något fuktig. Flera timmars sållning i stubben gav som resultat blott detta enda exemplar. — Enligt Neresheimer (Col. Centralblatt 1926, p. 96—98) är *I. sanguinicollis* en utpräglad vår- och höstart (med övervintring som imago och svärmning i Tyskland i slutet av maj), vilken aldrig anträffats under högsommaren. På kontinenten har den oftast tagits i solexponerade murkna bokar, i Danmark även i al.

Heterocerus obsoletus Curtis. — Sk. Skanör d. $^{28}/_{7}$ 40 några ex. i lersand vid vattensamling nära kyrkan; talrik tillsammans med *H. flexuosus* Steph. i lersandbankar invid vattenfyllda gropar och diken längs den nya landsvägen på Skanörs ljung.

Dryops luridus Er. fångades i 8 ex. samma dag på Skanörs ljung vid den mossklädda, sumpiga kanten av en grund vattensamling med lersand i bottnen.

Librodor 4-guttatus F. är helt säkert vida sällsyntare än vad den ansågs vara på C. G. Thomsons tid. Imagines av arten har jag ej lyckats få se i naturen förrän i början av juni 1941, då jag i Ivö-trakten i Skåne tog ett 20-tal ex. bland trästickor och spån på en savande björkstubbe i beteshage och ytterligare 2 ex. under barken av klena ekstockar med angrepp av *Scolytus intricatus* Ratz. På den förstnämnda lokalen fanns även *Rhizophagus aeneus* Richter.

Rhizophagus picipes Oliv. fann jag d. ^{3}—$^{13}/_{6}$ 41 på fyra olika skånska lokaler, nämligen i Näsums sn. under ekbark (1 ex.), vid Knäbäck under tång (2 ex.), vid Yngsjö i driftrand vid Helge å (11 ex.) och vid Bellinga under barken av grova bokstubbar (2 ex.) med angrepp av *Xyleoborus dispar* F. och *Trypodendron domesticum* L. På samma stubbar växte tunna, grå svampar, på vilkas undersida *Tritoma bipustulata* F. anträffades i åtskilliga ex.

Antherophagus canescens Grouv. — Sk. Lomma d. $^{26}/_{7}$ 40 1 ex. i blommorna av *Melilothus officinalis*, som växte i ymniga bestånd söder om ån.

Cis dentatus Mell. — Ög. Omberg 1 ex. (det. Roubal) d. $^{6}/_{5}$ 32 under svampiga löv vid foten av en murken ek och ett annat d. $^{27}/_{5}$ 32 i förnan under mot marken tryckta grangrenar med kvarsittande, mögelklädda barr.

Oedemera croceicollis Gyll., förut endast känd genom Schönherrs fynd i Blekinge, håvades av d:r A. Roman d. $^{24}/_{6}$ 34 i 1 ex. på en sumpmark i närheten av Nora villastad vid Edsviken norr om Stockholm. Rörande beskaffenheten av lokalen, där *Silis ruficollis* F. och *Galeruca laticollis* Sahlb. ej äro ovanliga, säger d:r Roman i brev: »Sumplokalen vid Nora synes ha varit en vik av sjön, som för länge sedan blivit avsnörd och därefter växt igen, så att numera blott ett par mindre fläckar öppet vatten äro kvar. I övrigt är det huvudsakligen blott ett stadigt gungfly (åt ena kanten en smula torvmosse), bevuxet med spridda, höga sälgbuskar och till stor del fyllt av vass. Det är de vassfria moss- och gungflypartierna, som jag håvat igenom vid upprepade besök.»

Aderus pentatomus Thoms. — Ög. Kisa sn. d. $^{3}/_{7}$ 34 1 ♂ 3 ♀♀ på en vit, hudartad, mycket fuktig porsvamp (sl. *Polyporus*), som vid brösthöjd beklädde splinten och insidan av barken på en c:a 25 cm grov, stående torrasp. Djuren levde i sällskap med flera ex. av *Scaphidium 4-maculatum* Ol.

Liocola lugubris Hbst (*marmorata* F.) får väl liksom den följande

dessvärre räknas till de i utdöende stadda urskogsinsekterna. D. $^{24}/_{6}$ 35 tog jag i rötveden av en grov, ihålig ek vid Hedensö, Sdml., 3 nästan fullvuxna larver, varav en förpuppades i juli och kläcktes $^{8}/_{8}$ samma år. Arten lever tydligen även kvar i de gamla ekarna i Stockholmstrakten, där d:r C. H. Lindroth d. $^{17}/_{6}$ 41 i Djursholm fann ett par imagines vid utsipprande saft.

Lucanus cervus L. var åtminstone för ett 10-tal år sedan ej särskilt ovanlig i de gamla ekskogarna i trakterna omkring sjön Åsunden i sydöstra Östergötland. Djuren svärmade vid midsommartid eller något senare.

Galerucella pusilla Duft. — Sk. Balkåkra d. $^{13}/_{6}$ 41 7 ex. på *Lythrum salicaria* vid den sumpiga stranden av en damm med rik växtlighet.

Aphthona Erichsoni Zett. har jag under september funnit rätt talrik i Grönsinka (Dlr.) vid flera *Sphagnum*-tjärnar, där skalbaggarna kommo till synes, då gungflyet pressades under vattenytan vid tjärnkanten. Näringsväxten har jag ännu ej kunnat fastställa, men det torde nog röra sig om *Comarum, Menyanthes, Andromeda* eller *Oxycoccus,* vilka voro de enda örterna, där insekterna anträffades.

Longitarsus nigerrimus Gyll. har i Grönsinka-trakten i 3 ex. tagits på samma sätt som den föreg., men endast där vegetationen var rikare och där i vattnet förekom *Utricularia,* som torde vara näringsväxten för denna art.

Crepidodera transversa Marsh. — Sk. Lomma d. $^{15}/_{7}$ 40 1 ex. på *Circium arvense* i en av lergroparna.

Dibolia occultans Koch håvade jag i 1 ex. d. $^{28}/_{9}$ 38 (sannolikt på *Mentha*) vid Valda Sandö, Hall., vilket torde vara den nordligast kända lokalen för denna art. Vid samma tillfälle insamlades *Sibinia potentillae* Germ. på *Spergula arvensis* i stort antal.

Psylliodes picina Marsh. — Sk. Svarte (Ystads-trakten) d. $^{13}/_{6}$ 41 1 ex. håvat i fuktig lövskog vid havet, där rikligt med *Lysimachia vulgaris* (som i utlandet angives vara näringsplantan) växte.

Apion Hookeri Kirby. — Sk. Lomma d. $^{17}/_{8}$ 36 och $^{15}/_{7}$ 40 2 ♂♂ 1 ♀ i lertagen på *Matricaria inodora.* Vid samma tillfällen håvades även ett par ex. av *A. pubescens* Kirby, sannolikt på *Lathyrus pratensis.*

Barypithes-arterna har jag under senare år flerfaldiga gånger funnit i komposthögar. Sålunda anträffades *pellucidus* Boh. och *trichopterus* Gaut. somrarna 1940—41 talrikt i gräskomposter vid Sk. Alnarp, Bjärred och Bosjökloster, *pellucidus* (ett 20-tal d. $^{25}/_{7}$ 38) i lövkompost vid Drottningholm, Upl., och *mollicomus* Ahr. (3 ex. d. $^{27}/_{7}$ 41) i gräskompost vid Grönsinka, Gstr.

Magdalis armigera Geoffr. — Sk. Örup d. $^{10}/_{6}$ 41 puppor och nykläckta imagines i stort antal i en 10—15 cm. grov och 4 m. lång, avbruten, torr, delvis barkfallen almgren, vars yta var alldeles fulltäckt av larvgångar och puppkammare. Grenen låg ej på den fuktiga marken i almskogen utan hängde bräckt kvar i en klyka av trädstammen.

Phytonomus arundinis Payk. skall enligt C. G. Thomson i Skåne leva på *Phragmites*. D. $^{18}/_{6}$ 41 tog jag arten i stor mängd vid Revinge, Sk., i torvmossar på *Sium latifolium*, som också i utlandet uppgives vara den vanligaste näringsväxten.

Limobius borealis Payk. — Sk. Svarte (Ystads-trakten) d. $^{13}/_{6}$ 35 12 ex. på *Geranium sanguineum*, som växte vid havsstranden på torr gräsmark i sydkanten av en lövskogsdunge.

Dryophtohorus corticalis Payk. — Gstr. Norrviken d. $^{1}/_{7}$ 36 talrik tillsammans med *Batrisodes venustus* Reich. i en gammal barrträdsstock vid havsstranden (C. H. Lindroth).

Ceutorrhynchus pyrrhorhynchus Marsh. — Sk. Lomma d. $^{26}/_{7}$ 40 ej sällsynt på *Sisymbrium sophia*, på vilken även ett par ex. av *Psylliodes sophiae* Heiktgr. fångades.

Rhynchaenus foliorum-saliceti-flagellum. — Oklarhet har rått beträffande dessa former ända tills A. Strand för kort tid sedan genom en utredning i Norsk Ent. Tidskr. B. IV, H. 1, p. 31—33, fastställde, att de representera två arter, som han benämner *foliorum* Mull. och *flagellum* I. B. Erics. Båda arterna, som leva på *Salix*, finnas även i Sverige, och ha där sin huvudsakliga utbredning norrut. Av *foliorum* äger jag ex. från Nb. Karungi, Ö. Torneå, N. Kalix, Älvsbyn; Jmt. Jormvattnet, Leipikvattnet; Ång. Örnsköldsvik; Gstr. Storvik; Vrml. Karlstad, Likenäs; och av *flagellum* från Lpl. Svaipa; Nb. Karungi, N. Kalix; Vb. Vindeln; Jmt. Jormvattnet, Leipikvattnet. På de gemensamma lokalerna levde arterna i sällskap med varandra och voro där efter det bevarade materialet att döma ungefär lika vanliga. — En tredje, *flagellum* mycket närstående art är *angustifrons* West, som beskrivits efter danska exemplar och som väl även kan tänkas förekomma i södra Sverige.

Dryocoetes alni Georg, som vanligen lever i al, har jag i Skåne upprepade gånger funnit yngla i stammar och grenar av hassel.
